Het SPIKES model als ondersteuning bij gesprekken rond vroegtijdige zorgplanning

Haio: MARIËN Celine , KUL
Promotor: VERMANDERE Mieke , KUL
Praktijkopleider: Boons Marc , D'HOOGHE Annick , Van Dijck Greet

Context: Door de vergrijzing van de populatie, treedt het belang van Vroegtijdige Zorgplanning (VZP) de laatste decennia steeds meer naar voren. VZP is een dynamisch proces dat de gezondheidsnoden en -voorkeuren van de patiënt over toekomstige medische zorgen vastlegt, met als doel deze waarden te respecteren wanneer de patiënt niet langer in staat is om zijn wil te uiten. Huisartsen voelen zich vaak niet comfortabel bij een VZP gesprek gezien een gebrek aan communicatievaardigheden.

Onderzoeksvraag: Het SPIKES (Instellen, Perceptie, Uitnodigen, Kennis, Emotie, Samenvatten) model wordt naar voor geschoven als communicatiemethode voor VPZ gesprekken. In deze masterthesis wordt onderzocht hoe artsen het gebruik van het SPIKES model in de praktijk ervaren.

Methode: Tien huisartsen of huisartsen in opleiding (HAIO's) werkzaam in Vlaanderen werden gerekruteerd voor deze kwalitatieve studie. Na kennismaking en toepassen van het SPIKES model in de praktijk werd bij negen participanten een semigestructureerd interview afgenomen waarin getoetst werd naar de haalbaarheid, drempels en winst van het SPIKES model. De Qualitative Analysis Guide of Leuven (QUAGOL) methode werd gebruikt voor de analyses.

Resultaten: De deelnemers vonden het SPIKES model een korte en bondige structuur die een houvast kan bieden bij VZP gesprekken. Daarnaast beschreven de artsen het model als een goede samenvatting van wat een VZP gesprek moet omvatten zonder grote nieuwigheden. Volgens hen zorgde het model voor een open gespreksvoering die de kennis van de patiënt alsook zijn waarden en normen bevraagt. De voorbeeldzinnen werden als meerwaarde ervaren, maar er is volgens de deelnemende artsen nood aan voorbeeldzinnen per specifieke situatie: palliatieve setting, gezonde patiënt, … .

Conclusie: Het SPIKES model werd door de artsen gebruikt ter initiatie van het VZP gesprek, als referentiekader of als checklist op het einde van het gesprek. Gezien zijn dynamische structuur kan in de toekomst onderzocht worden of het model HAIO's of minder ervaren artsen kan ondersteunen bij VZP gesprekken.